

PRIVREDNA/GOSPODARSKA KOMORA
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

Glasnik

Broj 153 august/kolovoz-septembar/rujan 2017. Godina XVI

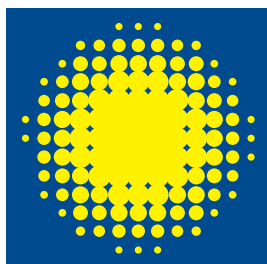
ISSN 1840-0310

Visoke temperature izazov za poljoprivrednike

Hercegovačko smilje ima budućnost

**PRIVREDNA/GOSPODARSKA KOMORA
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE**

CHAMBER OF ECONOMY OF THE FEDERATION OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

I M P R E S U M

Glasnik
Privredne/Gospodarske komore
Federacije Bosne i Hercegovine
Godina XVI
august/kolovoz-septembar/rujan 2017.

GLASNIK uređuje
Redakcijski kolegij:

dr.sci.Marko Šantić dipl.ecc.
Mirsad Jašarspahić dipl.ig.maš.

Glavni urednik
Amela Kečo dipl.prav.

Izvršni urednik
Željko Raguž dipl.ecc.

Almin Mališević dipl.ing.maš.
Erina Lasić dipl.ing.agr.

Adresa:
Privredna/Gospodarska komora FBiH
za Glasnik –
Branislava Đurđeva 10/IV
71000 Sarajevo
Kontakt: glasnik@kfbih.com

Telefoni: 033 566 300, 217 782,036/332-963
Fax: 033 217 783,036/332-966

www.kfbih.com

Priprema i izdaje:
Privredna/Gospodarska komora FBiH

Uvaženi privrednici pred Vama je novo izdanje
e-časopisa Glasnik.

Iako su ljetni mjeseci rezervisani uglavnom za godišnje odmore i uživanje u suncu, ovogodišnje ljeto su obilježili grad, požari i suša koji su ostavili iza sebe velike štetne posljedice, od kojih najviše trpe poljoprivrednici. Stoga smo se opredijelili da u tematskom dijelu Glasnika prezentiramo osvrt stručnjaka na uticaj vremenskih ekstrema na ovogodišnje usjeve .

Iz aktivnosti Komore prezentiramo dio aktivnosti "hladnjačara " i "smiljara".

Strukovne asocijacije komorski sistem čine jačim i kompletnijim, a privrednicima pružaju mogućnost da pod okriljem asocijacije udruženi sa jedinstvenim ciljevima, lakše ostvare svoje interese. Stoga smo se opredijelili da posebno mjesto na stranicama našeg Glasnika posvetimo predstavljanju komorskih Udruženja. U ovom broju predstavljamo Udruženje metalne i elektro industrije koje je u okviru federalne Komore osnovano istovremeno sa osnivanjem Komore.

Rubrika Uspješne priče u ovom broju je posvećena uspješnoj kompaniji "Limoplast d.o.o. Gradačac.

Već 12 godina 5. septembar obilježava kao Dan kompanije BH Telecom d.d. Sarajevo.

Ovaj datum predstavlja godišnjicu od telekomunikacijske deblokade Bosne i Hercegovine i početka korištenja međunarodnog kôda 387 dodijeljenog BiH od strane Međunarodne telekomunikacione unije /ITU/.

Kolektiv Privredne/Gospodarske komore F BiH upućuje iskrene čestitke Upravi i svim zaposlenicima BH Telekomu, a Redakcijski kolegij Glasnika se pridružuje izvanrednom sloganu:"Dobre priče nastavljamo".

Elektroenergetski lider u BiH JP Elektroprivreda BiH d.d. Sarajevo je 7.septembra/rujna obilježilo 72.godine od svog osnivanja. Kolektiv Privredne/Gospodarske komore F BiH upućuje iskrene čestitke Upravi i svim zaposlenicima Elektroprivrede BiH .

Redakcijski kolegij

Iz Udruženja otkuplivača i izvoznika jagodičastog voća

Od momenta osnivanja Udruženje otkuplivača i izvoznika jagodičastog voća P/G K FBiH nastojalo je animirati sve učesnike lanca proizvodnje i izvoza jagodičastog voća- maline kako bi se na adekvatan način sagledalo i pristupilo rješavanju problema ovog sektora, te je odgovorno djelovao u cilju očuvanja sektora. Predstavnici Udruženja održali su sastanak sa ministrom Federalnog ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva, g. Šemsudinom Dedićem, predstavnicima Saveza proizvođača jagodičastog voća BiH i novoformiranim Koordinacionim tijelom "Zajedno za bh malinu".

Na sastanku se razgovaralo o aktuelnim problemima sa kojima se susreću i proizvođači i otkuplivači, a iznesena su i moguća rješenja.

"Drago mi je što su proizvođači jagodičastog voća započeli proces udruživanja i stvaranja baze podataka o sektoru malinarstva. Mislim da je udruživanje najbolji način zastupanja interesa malinara kod institucija, otkuplivača i izvoznika. Uz bolju organizaciju proizvođača i izgradnju partnerskog odnosa sa otkuplivačima uvjeren sam da će se moći ukloniti uočeni nedostaci." riječi su ministra Dedića.

Od velikog je značaja za dalji razvoj sektora jagodičastog voća ostvarivanje partnerskog odnosa sa resornim ministarstvom, obzirom da je BiH deseti proizvođač maline u svijetu, te ima perspektivu za dalji razvoj. Ono oko čega su se usaglasile sve strane jeste da se mora što prije regulisati pitanje skladištenja, transporta i poticajnih mijera. Predsjednik Udruženja g.Enver Avdić, učestvovao je na tematskoj sjednici Predstavničkog doma Parlamenta FBiH o stanju u oblasti poljoprivrede, koja se održala 17.05.2017. godine. Na sjednici su iznešeni svi problemi

sektora, te je zatražena podrška od Vlade i resornog ministarstva za proizvođače maline. Zaključci Odbora za poljoprivredu, vodoprivredu i šumarstvo usvojeni su od strane poslanika Predstavničkog doma Parlamenta FBiH na sjednici koja se održala 14.06.2017.godine. Jedan od zaključaka jeste da u slučaju ekstremnih poremećaja na tržištu jagodičastog voća (maline) Federalna vlada, vlade kantona, gradovi i općine obavezuju se da osiguraju sredstva za subvencije proizvođačima jagodičastog voća (maline). Također, Vlada je zadužena da osigura preduvjete za jednostavniji pristup kreditima za poljoprivrednike, a to znači dostupnost kredita s povoljnijom kamatnom stopom do 2,5 posto u grace razdoblje do 2 godine i rokom otplate do 15 godina za poljoprivredni sektor kod Razvojne banke FBiH i regresiranje kamata na kredite za kapitalna ulaganja u poljoprivredi kod Razvojne banke. Suočeni sa jakom konkurencijom na svjetskom tržištu potražnja za bh malinama je u padu, a trenutno smo u situaciji da je došlo do ekspanzije proizvodnje. Zbog prevelike ponude maline, a stagnacije u potrošnji iste, uslovio je i pad cijena. Otkuplivači jagodičastog voća objavili su akontativnu cijenu maline u iznosu od 1 KM, koja je znatno manja u odnosu na prethodne godine. Ovo je izazvalo brojne negativne reakcije proizvođača maline. Prema analizi Udruženja otkuplivača i izvoznika jagodičastog voća nastojala se skrenuti pažnja na probleme ovog sektora, te da je ove godine bilo moguće očekivati i nižu cijenu u odnosu na prošlu godinu, ali da je od ključnog značaja da se uključi i Vlada i resorno ministarstvo u pružanju pomoći ovom sektoru u vidu subvencija i poticaja.

Pripremila: Jasmina Zejnilagić dipl.ecc.

Hercegovačko smilje ima budućnost

U okviru svojih redovitih aktivnosti P/G komore FBiH, 04.07.2017. god održan je i Info dan ljekovitog i aromatičnog bilja u prepunoj dvorani P/G komore u Mostaru u suradnji sa Predsjednikom Grupacije proizvođača i prerađivača smilja FBiH. Uvodnu riječ i dobrodošlicu svim sudionicima Info dana ljekovitog i aromatičnog bilja u P/G komori je imao i izrazio predsjednik P/G komore FBiH dr.sci. Marko Šantić. Pored brojnih predstavnika Grupacije proizvođača i prerađivača smilja, te predstavnika Ministarstva poljoprivrede HNŽ i Ministarstva gospodarstva ŽZH, predstavnika općina sa područja Hercegovine, nazočni su bili i predstavnici znanstvenih i stručnih institucija. Poseban gost Info dana je bio prof. dr Robert Pappas doktor znanosti u oblasti kemije, redoviti prof. Indiana University specijaliziran za savjetovanje u proizvodnji i kontroli kvalitete eteričnih ulja, kozmetike, parfumerijskih proizvoda, aromaterapije, farmaceutskih proizvoda, te osnivač Essential oil University, koji sadrži najveću online bazu podataka o eteričnim uljima, tisuće GS/MS analiza gotovo svih eteričnih ulja u čijem je sastavu i jedan od najvećih laboratorija za kemijsku analizu eteričnih ulja u SAD-u.

Dr Pappas je imao i jedno edukacijsko predavanje sa posebnim osvrtom na temu zaštite kvalitete eteričnih ulja proizvedenih u BiH i važnost kontinuirane kontrole kvalitete, bioraznolikosti i planiranja organske proizvodnje ljekovitog i aromatičnog bilja u BiH, potrebe svjetskog tržišta pojedinih vrsta bilja i eteričnih ulja, inozemno promoviranje proizvodnih mogućnosti u BiH u odnosu na eterična ulja i gotove proizvode u oblasti : aromaterpije, parfumerije, kozmetike i farmacije.

Također je istakao kako je došao istražiti proizvodne mogućnosti BiH kada su u pitanju esencijalna ulja te pomoći u plasiranju proizvoda na inozemna tržišta. Po njegovom mišljenju, treba poboljšati načine proizvodnje aromatičnog ulja u Hercegovini, kako bi ovdašnji proizvodi bili konkurentni s proizvodnima sa npr. Korzike u industriji aromaterapije. O tome kolike su svjetske potrebe za uljem smilja, Pappas navodi kako je do prije nekoliko godina potražnja na svjetskoj razini bila oko tonu godišnje, a onda se dogodio rast velikih kompanija te je s time porasla i potražnja za uljem smilja pa sada potražnja iznosi oko 4 tone godišnje. Istakao je razliku u kvaliteti između hercegovačkog i korzikanskog ulja, što ne znači da je bolje jedno ili drugo, već da svako ulje ima svoga kupca. Nadamo se da je Prof. dr. došao sa velikim znanjem i iskustvom koji će obilazeći plantaže i destilerije pomoći svojim znanjem na dobrobit svih naših proizvođača i prerađivača smilja i drugih eteričnih ulja.

Pripremila: Erina Lasić dipl.ing.polj.

Javno - privatni dijalog: Izdavanje građevinskih i okolinskih dozvola u Federaciji Bosne i Hercegovine - iskustva i praksa”

Privredna/Gospodarska komora FBiH u saradnji sa Vijećem stranih investitora BiH (Foreign Investors Council - FIC), Regionalnim udruženjem prostornih planera za istraživanje, razvoj i prekograničnu saradnju Zapadnog Balkana (RUPP IRIS), te uz podršku Njemačkog društva za međunarodnu saradnju (GIZ) je 05.07.2017. godine, u Sarajevu, održala radni sastanak pod nazivom "Javno - privatni dijalog: Izdavanje građevinskih i okolinskih dozvola u Federaciji BiH – iskustva i praksa”.

Učesnici sastanka bili su predstavnici Federalnog ministarstva prostornog uređenja i Federalnog ministarstva okoliša i turizma, Federalne uprave za inspeksijske poslove, predstavnici kantona i općina u FBiH, Saveza općina i gradova u FBiH, te predstavnici kompanija, članova Vijeća stranih investitora i Privredne/Gospodarske komore FBiH. U svim studijama i upitnicima koji su rađeni, problem sporog izdavanja dozvola predstavlja jednu od najvećih prepreka za privlačenje investitora. Prema Doing Business izvještaju Svjetske banke BiH je po pitanju lakoće izdavanja dozvola rangirana na 170 mjestu od 190 ekonomija svijeta. Sastanak je otvoren pozdravnim govorom g-dina Almina Maleševića, direktora sektora za industriju i usluge u Privrednoj/Gospodarskoj komori FBiH, a zatim se skupu obratila izvršna direktorica Vijeća stranih investitora BiH, gospođa Sanja Miović, koja je dala kratak uvid u aktivnosti Vijeća sa posebnim osvrtom na mjere zakonskih refor-

mi koje su formulisane u vidu preporuka Bijele knjige, te mjere ekonomskog prosperiteta nužne za poboljšanje poslovne klime u BiH, kako bi BiH postala privlačnija stranim investitorima koja štiti i podstiče dobre poduzetnike. Nakon uvodnih obraćanja uslijedile su kratke prezentacije učesnika sastanka. Tim lider FIC radne grupe za građevinske dozvole i saradnik društva Wolf Theiss, gospođa Samra Hadžović, prezentirala je ključne preporuke iz "Bijele knjige" vezane za izdavanje građevinskih dozvola, posebno se osvrnuvši na kompleksnost procedura pri izdavanju istih. Gospođa Azra Sivo iz kompanije Arcerol Mittal Zenica prezentirala je preporuke vezane za izdavanje okolinskih dozvola u Federaciji BiH. Predsjednik RUPP IRIS gospodin Šaćir Šošević prezentirao je Konvenciju o prostornom planiranju, uređenju i zaštiti prostora Zapadnog Balkana sa posebnim osvrtom na efikasnost

javne uprave pri izdavanju građevinskih dozvola. Učesnicima sastanka se obratila i gospođa Nejra Spahić ispred Njemačkog društva za međunarodnu saradnju (GIZ), saradnica na projektu Energetske efikasnosti u BiH, pri čemu je ukratko prezentirala aktivnosti projekta "Promocija energetske efikasnosti u Bosni i Hercegovini, u kontekstu izdavanja energetske certifikata. Kao uspješan primjer općine koja efikasno servisira strane investitore u toku realizacije njihovih projekata, prisutnim se obratila i gospođa Nermina Bešliagić iz Općine Tešanj koja je govorila o iskustvima ove općine u implementaciji mjera za poboljšanje i skraćivanje administrativnih procedura pri izdavanju građevinskih saglasnosti i dozvola. Nakon prezentacija uslijedila je panel diskusija sa predstavnicima relevantnih institucija na kojoj su utvrđeni mnogobrojni zaključci, a naj-

značajniji su da je neophodno usaglasiti zakonsku regulativu i procedure izdavanja dozvola, riješiti problem pretvaranja poljoprivrednog u građevinsko zemljište, uvođenje elektronske komunikacije, formiranje centra za izdavanje odobrenja za građenje, realizovati obuku organa uprave uz uvođenje i primjenu GIS-a i digitalizacije, sve u svrhu reduciranja negativnih efekata neefikasnosti organa uprave u postupku izdavanja dozvola. Incijatori održavanja sastanka smatraju da je od izuzetne važnosti bilo kreirati javno - privatni dijalog kako bi se neposredno razmijenile informacije i prakse, te kako bi se međusobno upoznali sa problemima sa kojima se kompanije susreću. Cilj skupa je upravo i bio otvoriti sporna pitanja, te zajednički kreirati zaključke za pokretanje aktivnosti sa ciljem da se postignu željeni rezultati kada je u pitanju ishodovanje građevinskih i ekoloških dozvola.

Pripremila: Jasmina Zejnilagić dipl. ecc.

Visoke temperature izazov za poljoprivrednike

Proljetni grad i tropske temperature u Bosni i Hercegovini napravili su više milionske štete na poljoprivrednim usjevima. Štete se već zbrajaju iako poljoprivrednici ulažu posljednje napore da se spasi ono što se može spasiti, kako bi iz svog truda i uloženi sredstava mogli dobiti bar dio očekivanog. Iako tropska klima u ljetnim mjesecima pogađa područje Bosne i Hercegovine nekoliko posljednjih godina, čini se da nadležni nivoi ne čine puno kako bi smo u određenoj mjeri spremni dočekali izazove sada već prisutnih klimatskih promjena. I susjedne države trpe posljedice vremenskih nepogoda, ali je evidentno da ovom problemu prilaze na planski definisan i organiziran način. Strateški plan prilagođavanja poljoprivredne proizvodnje klimatskim promjenama je neophodan i nužno uključuje zajedničko djelovanje struka sa svih aspekata, jer u konačnici štete na usjevima nisu samo trenutne i lokalne, nego u globalnim razmjerama čine jedan segment planetarnog problema – uredne opskrbe hranom. O uticaju ekstremnih temperatura na ovogodišnje usjeve, štetu koja je već sada zbraja u pojedinim područjima i realno očekivanim podbačajima uroda, te eventualnim mogućnostima da se u određenoj mjeri saniraju štete, za ovo izdanje e- Glasnika, stručnjaci kažu:

*Erina Lasić dipl.ing.polj.
direktorica Sektora za
poljoprivredu i trgovinu
P/GKFBiH*

**Neophodna je veća
financijska pomoć
države poljoprivrednoj
proizvodnji**

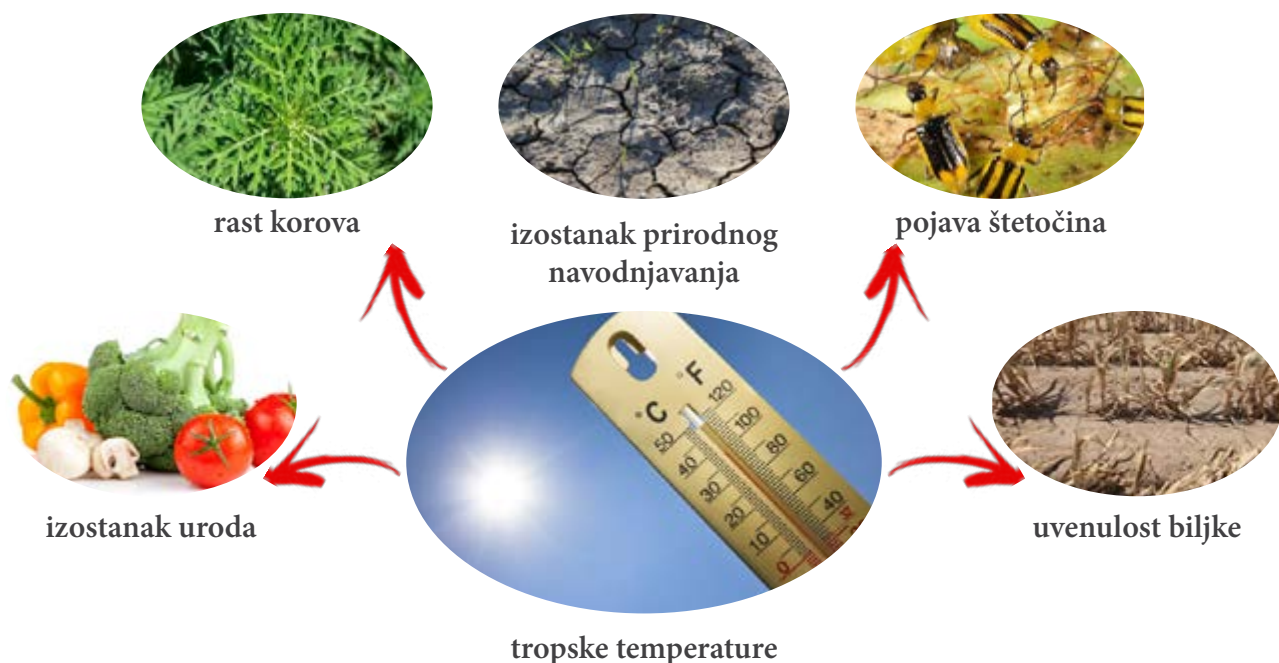
-Kao što je poznato poljoprivredna proizvodnja je tvornica na otvorenom, zasnovana u FBiH na površini od oko 400 000 ha, gdje je direktno ili indirektno za ovu proizvodnju i život od poljoprivrede vezano 100 000 ljudi i njihovih članova obitelji. 2017. godina je bila katastrofalna za poljoprivrednu proizvodnju, počevši od vrlo niskih temperatura koje su bile i do -250 C i to duži period, što je naštetilo kako voćarskim kulturama tako i ratarskim i povrtnim kulturama, ali i pčelinjim zajednicama. Jedino čemu su bile pogone ove niske zimske temperature su bile za „sterilizaciju“ zemljišta odnosno izmrzavanju korovskog sjemena i korijenja pojedinih korovskih biljaka, te štetočinama na već uzoranim zemljištima. Nakon startanja nove poljoprivredne sezone u proljeće gdje se očekivalo da će doći do oporavka poljoprivrednih nasada pogotovo u voćarstvu i vinogradarstvu u drugoj polovici travnja dolazi do pojave kasnih proljetnih mrazeva, koji su uništili gotovo svaki otvoreni cvijet, ali i cvjetni/rodni pup. Većinski su uništeni urodi jagodičastog, bobičastog, koštičavog voća, agruma, vinograda i drugih usjeva koji su bile bez zaštite odnosno bez stakla ili folije. Dok su se zbrajale velike štete u voćarstvu, a pogotovo u ratarstvu, ali i u povrćarstvu kod proizvodnje ranih usjeva u južnoj Hercegovini, nije se pokazivala pretjerana zabrinutost za poljoprivrednim proizvođačima, osim što je komisija izišla na teren i napravila zapisnik prema kojem su bila potrebna ogromna financijska sredstva za sanaciju nastalih šteta što ova osiromašena država nije mogla podnijeti, a ne zna se i koliko je bila zainteresirana. Nakon oporavka pojedinih vinograda koji su nakon ponovnog ozelenjavanja dali znakove života i prkosno dali i grozdove, a nasadi jabuka i drugog voća u FBiH koji nisu bili previše pogođeni elementarnom nepogodom zvanom „kasni proljetni mrazevi“, u srpnju su bili pogođeni sljedećim neprijateljem u poljoprivred-

noj proizvodnji, a to je nakon dugotrajne suše „grad“. Oni poljoprivredni proizvodi koji su bili pošteđeni niskih zimskih temperatura, kasnog proljetnog mraza, a kasnije grada bili su izloženi ekstremno visokim temperaturama do +45 0 C, odnosno žegom i sušom. I u uvjetima navodnjavanja se nije moglo izboriti sa ovom nedaćom, a kamoli u uvjetima bez navodnjavanja. Štete još uvijek nisu poznate, ali je jedinstven zaključak da je ova godina sa preko 50% - 70% umanjene prinosa u svim granama biljne proizvodnje. Važno je naglasiti pčelarstvo koje kako sam već spomenula prvo doživi katastrofu umiranja pčela od pre niskih temperatura, nakon toga one koje su preživjele počinju skupljati pelud sa procvjetalih biljaka, te polaganje jaja i formiranje legla. Kada dolazi do povećanja pčelinjih zajednica unutar jedne košnice gdje je potreba dnevne količine hrane od 800 - 1000 grama dnevno, jer izlaze mlade pčele iz legla, tada dolaze kasni mrazevi koji uništavaju pčelinju „pašu“ tj. otvorene, ali i zatvorene cvjetove, tada su pčelari prisiljeni davati hranu pčelama jer bi inače poumirale od gladi

upravo u vrijeme kada bi trebalo biti „paše“ u izobilju. Nakon njihovog oporavka u košnici uz dodanu hranu, naglo dolazi do vrlo visokih temperatura i do ekstremne suše praćene velikim požarima, tako da se može smatrati velikom katastrofom i u pčelarstvu.

Svi zajedno moramo raditi na tome da resorna ministarstva i druge institucije shvate probleme u poljoprivrednoj proizvodnji FBiH kako bismo pomogli proizvođačima da lakše prevaziđu nastale probleme, ali to su i problemi koji redovito prate poljoprivredne proizvođače, a vidjeli smo iz statističkih podataka, koliko obitelji živi od poljoprivrede, te smatram da mora biti daleko više financijske pomoći države prema ovoj proizvodnji, a pogotovo kapitalnih ulaganja radi zaštite od grada, od kasnih proljetnih mrazeva, od suše razvijanjem sustava za navodnjavanje i slično što je vezano za poljoprivrednu proizvodnju. Što se tiče pčelarstva potrebna su ulaganja za hranu pčelama u vidu pčelinjih pogača kao i posvećivanje pažnje radi zaštite od bolesti i štetnika na pčelama.

mr.sci.Mirsad Hubanić
dipl.ing.agr.

Ekološki ekstremi imaju obilježje elementarne nepogode

-Očigledno je da smo svjedoci uticaja klimatskih promjena koje su na sceni i imaju svoje nepoželjne efekte u prirodi.

2017 god. ćemo upamtiti po dva klimatska ekstrema i to:
-Zima je obilovala sa ekstremno niskim temperaturama i do -27 stepeni .

-Druga polovina mjeseca aprila je obilježena sa ekstremno niskim temperaturama za taj period godine uz pojavu sniježnog pokrivača u mnogim predjelima naše države. Ova vremenska nepogoda je već tada desetkovala

voćarsku proizvodnju obzirom da su voćni zasadi već tada bili u fenfazi pune cvatnje ili došlo do oplodnje – zametanje prvih plodova voća. Ogromne štete pretrpili su vlasnici zasada maline naročito na zasadima maline gdje nisu ispoštovane agrotehničke mjere odnosno jer su lastari maline ostali u vertikalnom položaju. Ništa bolja situacija nije bila u proizvodnji povrća naročito u plasteničkoj proizvodnji obzirom da većina plastenika nije opremljena sistemima za zagrijavanje prostora.

Imajući u vidu da je kraj proljeća i cijeli ljetni period obilježen kao sušni period sa ekstremno visokim temperaturama nedvosmisleno možemo potvrditi da ovi ekološki ekstremi imaju obilježije elementarne nepogode jer je došlo do smanjenja prinosa u biljnoj proizvodnji preko 50 %. Ovakvo smanjenje prinosa će se nepovoljno odraziti i na animalnu proizvodnju. Zbog svega navedenog rezultati ovih ekstrema su:

-povećanje cijena voća i povrća i proizvoda animalnog porijekla na tržištu.

-Farmeri su dovedeni u težak materijalni položaj

-Priprema zemljišta za sadnju i sjetvu ozimih kultura u jesen 2017. god je upitna kod velikog broja poljoprivrednih proizvođača iz razloga što veliki broj farmera neće moći iznijeti troškove sjetve i sadnje

-Ne oglašavanje državnih institucija na ove nepogode koje su zadesile proizvodnju hrane demoralizirajuće će ogroman broj proizvođača što će rezultirati zaustavljanje mnogih proizvodnji.

Buduće planiranje ruralnog razvoja u našoj državi mora biti postavljeno na način da svi nivoi vlasti budu informisani kako funkcioniše ovaj segment u zemljama članicama EU, prilagode svoje politike problemima koji mogu nastati u poljoprivredi jer će to svakako biti i zahtjev EU jer će nam to biti jedan od ključnih uslova da postanemo dio te velike porodice evropskih zemalja.

*Josip Marjanović dipl.ing.agr.-
predsjednik Grupacije vinara i
vinogradara P/GKFBiH*

Višestruke štete na vinogradima

- Visoke temperature i suša koje su u ovoj godini zahvatile vinograde uz travanjski mraz mogle bi ostaviti višestruke štete na vinograde. To se posebno odnosi na urod koji bi mogao biti manji za 60-70 %, a u nekim vinogradima i više. Posljedice suše mogu se vidjeti na samoj biljci, dolazi do sušenja listova, dehidracije bobica, te sušenja grozdova. To se posebno odnosi na mlade vinograde ili na trsove koji su zasađeni na plićim tlima

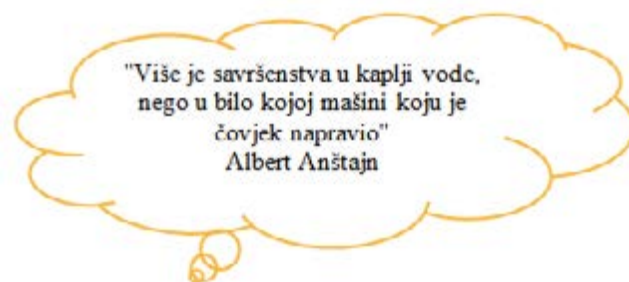
pa u tim vinogradima dolazi do odumiranja grozdova, lisne mase, pa čak trsova što je zabilježeno u nekim našim vinogradima.

Zbog nedostatka vlage u tlu slabija je i fotosinteza, pa biljka neće skupiti dovoljno hranjivih tvari koje joj omogućavaju mirno prezimljavanje i rast u sljedećim godinama.

Veliki broj sunčanih dana rezultirao je ranijem nakupljanju sladora u grožđu tako da je ovogodišnja berba počela znatno ranije nego prethodnih godina.

Trenuto vinogradari imaju problem odrediti pravo vrijeme za berbu. Naime, grožđe koje nije oštećeno proljetnim mrazom je zrelo i spremno za branje, dok na istom trsu imamo nedozrele grozdove koji su krenuli kasnije nakon mraza (iz spavajućih pupova i suočica).

U svakom slučaju grožđe se mora brati ranije nego prethodnih godina kako ne bi dobili vina s preniskim kiselinama.

Pripremila: Amela Kečo dipl.prav.

UDRUŽENJE METALNE I ELEKTRO INDUSTRIJE

Metalski i elektro sektor u BiH više decenija drži poziciju najvažnijeg sektora gospodarstva u BiH, odnosno u F BiH. Iako suočena sa brojnim problemima, preduzeća iz ove oblasti bilježe ekspanziju u svom radu. Stalno povećanje broja novih preduzeća govori o mogućnostima i potencijalima koje preduzeća imaju na raspolaganju.

Razumijevajući značaj, mogućnosti i potencijale metalnog i elektro sektora, u Privrednoj/ Gospodarskoj komori F BiH, sa osnivanjem Komore osnovano je Udruženje metalne i elektro industrije

Udruženje metalne i elektro industrije je asocijacija gospodarskih subjekata sa područja Federacije Bosne i Hercegovine koji svoje gospodarske aktivnosti obavljaju u metalnoj i elektro djelatnosti.

Osnovni cilj Udruženja je stvaranje uvjeta za kvalitetnije rješavanje problema, te stvaranje pretpostavki za unaprjeđenje poslovanja gospodarskih subjekata u metalnom i elektro sektoru u F BiH.

O radu ove asocijacije, najznačajnijim aktivnostima i planovima predsjednik UMEI gosp. Kasim Kotorić kaže:

*predsjednik Udruženja MEI
Kasim Kotorić, dipl.ing.maš.*

Udruženje metalne i elektro industrije Privredne komore Federacije BiH okuplja privredna društva koja svoju djelatnost obavljaju u metalnoj i elektro branši. Osnovano je prije više od 15 godina i svo vrijeme je aktivan učesnik u procesima i koji se dešavaju u ovoj industrijskoj grani u Bosni i Hercegovini. Od samog početka rada Udruženja aktivno sam sudjelovao u radu, počev od funkcije kao član odbora Udruženja, potpredsjednik i predsjednik. Sudionik sam i uspješnih aktivnosti i postignutih rezultata, ali isto tako i neuspjeha u realizaciji određenih planova i aktivnosti. Moram priznati, od osnivanja Udruženja borba je sa "vjetrenjačama". Prisjetimo se u vrijeme osnivanja Komora je imala obavezno članstvo, tada je članova Udruženja bilo više. Za članstvo su uglavnom izdvajala državna ili preduzeća sa većinski državnim kapitalom. Borili smo se za pravičnije zakone o privatizaciji sa ciljem da se spase veliki sistemi smatrajući da bez istih nema razvoja industrije, a da će se, ukoliko se razore, čekati i dvadeset godina na stvaranju novih, privatnih. Utopija brzog ulaska stranog kapitala se namjerno lansirala kao spas. Pravi strani investitori idu u zemlje sigurnog poslovnog okruženja, a na njih ćemo morati duže čekati.

U vrlo složenim uslovima smo se borili sa vladom i sindikatima za bolju regulativu, odnosno kvalitetnije zakone koji će biti bolji za obične građane, javnu upravu, predu-

zeća i u konačnici za privredu ove zemlje, što je i osnovna misija našeg Udruženja.

Radili smo na donošenju zakona koji će omogućiti firmama da se razvijaju, i koji bi osigurali veće zapošljavanje pa samim time i veći prihod državi.

Udruženje metalne i elektro industrije je nastavilo sa radom prateći svoju strategiju i ciljeve, uporno djelujući na poboljšanju ambijenta poslovanja, razmjenjujući međusobna iskustva i gradeći povoljniji ambijent. Imali smo samo jedan cilj a to je jačanje privrede Bosne i Hercegovine. Razoreni sistemi su gotovo i zaboravljeni ali su se u međuvremenu pojavili novi integratori u raznim oblastima koji su u stanju povesti privredu naprijed.

Kompanije, kao što su Prevent, Bekto Precisa, Arcelor Mital, Aluminijski, Cimos, MA&BA (MAN HUMEL) - i mnoge druge firme u metalnoj industriji, i u drugim oblastima su se takođe pojavili novi integratori kao poluge razvoja - BINGO, MADI, AS GROUP, HIFA GROUP sa kćerkama firmama. Što je za svaku pohvalu jer su oni "krivci" stvaranja pozitivnog poslovnog okruženja za dalji razvoj privrede, ali i države BiH.

Iz svega navedenog mogu reći da sam optimista i vjerujem u prosperitet države ali zahvaljujući mnogo više želji i upornosti velikom broju intuitivnih pojedinaca nego radu državnih institucija i vlada.

Tokom dugog perioda bilo je uspjeha ali i neuspjeha. Neke od uspješnih aktivnosti su:

1. - usvojena Strategija razvoja koja se kontinuirano prati i dopunjava. U istoj su se našle i oblasti koje su neki htjeli ugastiti (metalnu industriju, rudnike, termoelektrane itd)
2. - popravak položaja vojne industrije i statusa preduzeća u ovoj oblasti. Rezultati su i ovdje vidljivi u zadnjih nekoliko godina
3. - održavanje živim komorskog sistema i stalnim jačanjem Udruženja i Grupacija koja postaju sve više partner vladi i drugim grupama koje kreiraju politiku i zakone u državi.

Jedan od ključnih neuspjeha je nevažavanje primjedbi u fazi privatizacije kao i dvojno radno zakonodavstvo koje je tada doneseno a i danas trpimo posljedice njegovog recidiva.

Smatram da u budućnosti treba jačati udruživanje i sve oblike saradnje preduzeća, jačati komorski sistem na zdravim interesnim osnovama. Firme će se razvijati i širiti svoje poslovne aktivnosti a tako će biti bolje i državi i uposlenim. Dovršiti radno zakonodavstva na zdravim osnovama je zadatak svih nas. Bez obzira na prepreke, ja vidim svijetlu budućnost bh. privrede.

Riječ sekretara/tajnika:

sekretar/tajnik Udruženja MEI
Almin Mališević, dipl.ing.maš.

Kada sam početkom 2014. godine preuzeo sekretarske poslove u Udruženju, susreo sam se sa drugačijom vrstom posla u odnosu na poslove koje sam kao inženjer obavljao u firmama metalske branše. Jedan od prvih zadataka koji sam realizirao je bio izrada baze podataka firmi iz metalske i elektro djelatnosti a koje rade u Federaciji BiH i sa redovnim ažuriranjima i danas je veoma upotrebljiva. U Federaciji BiH u metalnom i elektro sektoru posluje oko 1400 privrednih društava sa oko 29.000 zaposlenih i taj broj stalno raste. Veliki broj članica Udruženja doprinosi kvalitetu rada i snazi koja, je prepoznata od strane zakonodavne i izvršne vlasti. Od samog početka rada u Komori, sebi sam dao zadatak da moj posao ne smije biti dio birokratskog aparata i da mi je prioritet rad sa članicama Komore. Imajući u vidu dugogodišnju tradiciju metalske i elektro industrije u BiH, udruživanje i zajednički rad firmi je nešto što se praktikuje dugi niz godina. Predložene aktivnosti uglavnom nailaze na pozitivne stavove firmi i povjerenje koje je do sada stvoreno utječe da se kompanije svakodnevno obraćaju i da

svoje prijedloge i sugestije putem Udruženja žele poslati na adrese nadležnih. Jedna od značajnih aktivnosti koju vodi Udruženje je izrada Strategije razvoja metalne i elektro industrije Federacije BiH do 2025. godine. Veliki broj firmi je bio uključen u izradu ovog strateškog dokumenta i njegovo usvajanje se očekuje u drugoj polovini 2017. godine. Strategijom razvoja kroz ciljeve, mjere i aktivnosti definisan je pravac kretanja ovog sektora i njenom implementacijom možemo očekivati snažnije pozitivne trendove. Nedostatak stručne radne snage predstavlja veliki izazov za bh. firme i to je problem koji će biti izraženiji u budućnosti i na kojem će se sigurno morati raditi u saradnji sa zakonodavnom i izvršnom vlasti, privredom i obrazovnim ustanovama. Smatram za potrebnim istaći da je u okviru ovog Udruženja formirane Grupacija namjenske industrije i Grupacija automobilske industrije, što je rezultat zahtjeva i interesa naših članica. U konačnici, bez obzira na brojna otvorena pitanja i probleme, rad sa brojnim članstvom ovog Udruženja i brojnim renomiranim firmama, mi jako imponuje i stoga sa neskrivenim entuzijazmom nastojim obavljati radne zadatke.

Pripremio: Redakcijski kolegij

DIASPORA INVEST

USAID Podrška investiranju
dijaspore u BiH

Otvoren prvi poziv za dodjelu bespovratnih sredstava malim i srednjim preduzećima!

USAID-ov projekat "Podrška investiranju dijaspore u BiH" poziva kvalificirane kompanije da dostave zahtjeve za dodjelu bespovratnih sredstava za povećanje investicija iz dijaspore i stvaranje novih radnih mjesta kroz direktna ulaganja, prenos znanja, uvođenje novih tehnologija i slično.

Poziv je otvoren od 25. avgusta 2017. godine u 12.00 sati, a bit će zatvoren 30. septembra 2017. u 17.00 sati.

Sva pojašnjenja i uputstva će biti iskomunicirana putem e-mail adrese grants@diasporainvest.ba i/ili objavljena na stranici projekta www.diasporainvest.ba.

Zainteresirane kompanije se pozivaju da prisustvuju jednom od informativnih sastanaka koji će se održati:

- Sarajevo – 11 septembar 2017, 15h. - Hotel Bosnia, Kulovica br. 9
- Banja Luka – 15 septembar 2017, 11:30h – Hotel Bosna, Petra Karađorđevića 97
- Mostar – 19 septembar 2017, 11h – Hotel Mostar, Kneza Domagoja

(molimo potvrditi učešće na email adresu grants@diasporainvest.ba do 10. septembra, 11:00h).

Kvalitetom do zadovoljnog kupca

U nastavku Glasnikovih uspješnih priča, dolazimo do kompanije LIMOPLAST d.o.o. Gradačac .

Iz samostalne limarsko-bravarske zanatske radionice koja datira još iz 1974 god u vlasništvu Pezerović Šemuna, razvilo se privatno preduzeće koje je zvanično osnovano 1990 god. a od 1998 god. počinje da posluje pod novim imenom Limoplast d.o.o. u Gradačcu.

Zahvaljujući definisanoj viziji poslovanja postali smo prepoznatljivi po kvalitetu naših proizvoda i usluga u što spada proizvodnja i montaža čeličnih konstrukcija, fasaderski i krovopokrivački radovi, izrada ventilacija, izolacija cjevovoda, izvođenje limarsko-bravarskih radova, opšava od bakra, proizvodnja aluminijske i pvc stolarije i bravarije, proizvodnja namjenske opreme za poljoprivredu, voćarstvo i građevinarstvo i srodne djelatnosti.

Prednost poslovanja naše kompanije je i blizina graničnih prelaza sa Hrvatskom i Srbijom što nam omogućava brže isporuke za krajnje kupce u Evropi. Visoke standarde kvaliteta proizvoda postizemo uz pažljivu selekciju naših dobavljača i stalnim nadgledanjem proizvodnje kroz prijem u našem skladištu. Odabrana strategija je obezbijedila uspjeh sa konstantnim razvojem i rastom kompanije. Od početnih nekoliko radnika i zanatlija trenutno zapošljavamo 70 visokokvalifikovanih radnika u više različitih ili srodnih profesija iz palete naših poslova.

Limoplast d.o.o. danas raspolaže velikim proizvodnim kapacitetom smještenim na površini od preko 5100 m² zatvorenog prostora, opremljenim savremenim CNC i NCC strojevima za rad, savijanje i bušenje, CNC Flow Waterjet i Bystronic Laser za rezanje metala i druge. U toku je i nova investicija tj. izgradnja poslovnog objekta na površini od 14.355,00 m² što će omogućiti još veći broj radnih mjesta kao i proširenje naše ponude proizvoda.

Limoplast je još jedna u nizu bosanskohercegovačkih kompanija za koje se može reći da su kvalitetom proizvoda i predanim visokosofisticiranim radom svoje proizvode učinili neophodnim, odnosno nezamjenljivim u širokoj upotrebi na javnim i industrijskim površinama.

Ispričati uspješnu priču o jednoj kompaniji, na pravi način sigurno može samo njen idejni tvorac.

Za naš Glasnik direktor kompanije Limoplast d.o.o.Građačac, gosp.Ibrahim Osmanović kaže:

„Naši proizvodi su dokaz da dobar kvalitet ne mora biti skup, a zadovoljan kupac je mjerilo našeg uspjeha“.

*“Kvalitet traje dugo, nakon što se zaboravi cijena”.
Guccijev slogan*

ENERGOINVEST

IZVRSNOST U INŽENJERINGU

Energoinvest, d.d. - Sarajevo je vodeća multidisciplinarna inženjering kompanija u Bosni i Hercegovini koja realizira aktivnosti projektovanja, inženjeringa, konsaltinga i realizacije projekata na bazi «ključ u ruke» u slijedećim oblastima:

- Postrojenja za proizvodnju električne energije
- Prenos i distribucija električne energije
- Informaciono komunikacione tehnologije
- Građevinarstvo i arhitektura
- Zaštita okoliša i korištenje vodenih potencijala
- Elektro i mašinski projekti u oblasti nafte i gasa

Više od šezdeset pet godina realizujemo projekte u potpunom skladu sa zahtjevima naših klijenata.

Tokom proteklih 65 godina:

- Izgrađeno je više od 7.000 trafostanica naponskog nivoa od 12 kV do 420 kV
- Izgrađeno je više od 60.000 kilometara dalekovodnih linija naponskog nivoa do 500 kV
- Proizvedeno i isporučeno više od 800.000 tona dalekovodnih stubova
- Završeni elektro projekti za 22 hidroelektrane i 8 termoelektrana
- Implementirani brojni elektro i mašinski projekti za naftne kompanije

Trenutno realizujemo projekte za naše cijenjene klijente u slijedećim zemljama:

Alžir, Etiopija, Libija, Tanzanija, Irak, Crna Gora, Albanija i Bosna i Hercegovina

**Kontaktirajte nas:
ENERGOINVEST, d.d. – SARAJEVO,**

**Hamdije Ćemerlića 2
71000 Sarajevo**

**Bosna i Hercegovina
Tel: + 387 33 703 301**

Fax: + 387 33 659 618

E-mail: generalmanager@energoinvest.ba

www.energoinvest.ba

15. MEĐUNARODNI SAJAM EKOLOGIJE
15th INTERNATIONAL ECOLOGY FAIR

BUDUĆNOST POČINJE DANAS

Pozivamo vas da uzmete učešće na jubilarnom 15. Međunarodnom sajmu ekologije "EKOBIS 2017" koji će se i ove godine održati na prostoru SRC "Luke" u Bihaću od 14-16. septembra 2017. godine.

Ciljevi manifestacije koja uspješno traje već 14 godina su promocija i tržišna valorizacija proizvoda i usluga koji doprinose realizaciji ciljeva održivog razvoja. Iz tog razloga je sajam namjenjen svim akterima koji u ovoj oblasti imaju uticaj - privredi, vladinom i javnom sektoru, obrazovnim institucijama, medijima, civilnom sektoru, te građanstvu.

Organizator sajma već 14 godina ulaže velike napore organizirajući sajam i sajamske aktivnosti kojima je cilj promocija održivog razvoja i zdravog načina življenja korištenjem ekološko prihvatljivih proizvoda, te afirmicija Grada Bihaća i Unsko-sanskog kantona u tom pravcu.

14-16. 09. 2017.

Sportska dvorana "Luke" Bihać, BiH

ENG We are very pleased to invite you to take part in the 15th anniversary International ecology fair "EKOBIS 2017" which will take place from 14-16 of September 2017. in SRC "Luke", Bihać.

Objectives of the Fair, which successfully runs for 14 years, is promotion and valorization of products and services that contribute to sustainable development goals. For this reason, the Fair is intended for all actors that have influence and impact in this field - industry, the government and the public sector, educational institutions, media, civil sector and citizens.

With its content and supporting events "EKOBIS 2017" is dedicated to WATER, in particular to its overall natural, biological, economic and environmental importance for the City of Bihać and the Una Sana Canton.

This year the project for the establishment of sewage and waste water treatment in the City of Bihać will be completed. By commissioning of this plant water quality of the river Una in the City of Bihać and downstream from the discharge point will be significantly improved. This will have positive effects on the protection of nature and bio diversity as a whole.

Various supporting business and educational events, created in cooperation with professional associations and affirmed professionals in accordance with the needs of the economy and current economic trends, will contribute to the quality of the Fair.

For over 14 years, organizer of the Fair is making great efforts by organizing the event and supporting activities aimed at promotion of sustainable development and healthy lifestyle by using eco-friendly products, and also at the affirmation of the City of Bihać and Una Sana Canton in that direction.

15th INTERNATIONAL ECOLOGY FAIR
15. MEĐUNARODNI SAJAM EKOLOGIJE

15. MEĐUNARODNI SAJAM EKOLOGIJE
15th INTERNATIONAL ECOLOGY FAIR

THE FUTURE BEGINS TODAY

AROUND 1.2 BILLION PEOPLE IN THE WORLD DON'T HAVE THE ACCESS TO THE CLEAN WATER.

14-16. 09. 2017.
Sport Center "Luke" Bihać, B&H

BUDUĆNOST POČINJE DANAS

PRIBLIŽNO 70% POVRŠINE PLANETE ZEMLJE PREKRIVENO JE VODOM.

14-16. 09. 2017.
Sportska dvorana "Luke" Bihać, BiH

BHS Pozivamo vas da uzmete učešće na jubilarnom 15. Međunarodnom sajmu ekologije "EKOBIS 2017" koji će se i ove godine održati na prostoru SRC "Luke" u Bihaću od 14-16. septembra 2017. godine.

Ciljevi manifestacije koja uspješno traje već 14 godina su promocija i tržišna valorizacija proizvoda i usluga koji doprinose realizaciji ciljeva održivog razvoja. Iz tog razloga je sajam namjenjen svim akterima koji u ovoj oblasti imaju uticaj - privredi, vladinom i javnom sektoru, obrazovnim institucijama, medijima, civilnom sektoru, te građanstvu.

Ovogodišnja sajmska manifestacija tematizirat će Vodu, odnosno njen sveukupni prirodni, biološki, ekonomski i ekološki značaj za grad Bihać i Unsko-sanski kanton. Upravo ove godine završava generacijski projekt, odnosno uspostava potrojenja za odvodnju i prečišćavanje otpadnih voda u gradu Bihaću. Puštanjem u rad ovog postrojenja kvaliteta vode rijeke Une u samom gradu i nizvodno od mjesta ispuštanja biti će značajno poboljšana što će imati pozitivne efekti na zaštitu prirode i bio diverzitet u cjelini.

Kvaliteti manifestacije će doprinjeti i raznovrsni tematski sadržaji poslovno - edukativnog karaktera, u saradnji sa stručnim udruženjima i afirmisanim profesionalcima, kreirani u skladu sa potrebama privrede i aktuelnim privrednim trendovima.

Organizator sajma već 14 godina ulaže velike napore organizirajući sajam i sajamske aktivnosti kojima je cilj promocija održivog razvoja i zdravog načina življenja korištenjem ekološko prihvatljivih proizvoda, te afirmicija Grada Bihaća i Unsko-sanskog kantona u tom pravcu.

*U povodu obilježavanja
5. septembra - Dana BH Telecoma,
rukovodstvu i zaposlenicima JP BH Telecom
d.d. Sarajevo*

upućujemo iskrene čestitke.

PRIVREDNA/GOSPODARSKA KOMORA
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

CHAMBER OF ECONOMY OF THE FEDERATION OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

*u povodu 7.septembra/ rujna – Dana Elektroprivrede BiH,
Upravi i svim zaposlenicima JP Elektroprivreda BiH d.d.
Sarajevo upućujemo iskrene čestitke.*

PRIVREDNA/GOSPODARSKA KOMORA
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

CHAMBER OF ECONOMY OF THE FEDERATION OF BOSNIA AND HERZEGOVINA